

Тимохова Г.Б., Ільченко А.Є.

Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»

СТРАТЕГІЯ ФІНАНСУВАННЯ КОМПАНІЇ НА ПОЧАТКОВІЙ СТАДІЇ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗБІЛЬШЕННЯ ЇЇ ВАРТОСТІ ДЛЯ АКЦІОНЕРІВ

Анотація

Метою статті є дослідження причин зниження ефективності торговельних підприємств і їх функціонування. Розглянуто реальний приклад такого підприємства. Застосовуючи методологію дослідження фінансових показників, враховуючи інфляцію, розкриваються умови господарювання. Зроблено висновок відносно українського підприємства, що належить до малого виду бізнесу, розвивається по другому шляху, який характеризується тим, що ділова практика є випереджаючою по відношенню до правового регулювання виникаючих процесів. Розглянуте українське підприємство має тенденцію розвитку по європейському досвіду. Зміна структури ринку і поява учасників, що використовують у своїй діяльності принципово нові технології, дійсно робить конкурентоспроможним підприємство на будь-якій життєвій стадії розвитку.

Ключові слова: торгове підприємство, життєвий цикл організації, структура капіталу, інфляція, фінансові коефіцієнти.

Tymokhova H.B., Pchenko A.Y.

Kharkiv University of Humanities «People's Ukrainian Academy»

FUNDING STRATEGY OF THE ENTERPRISE AT THE INITIAL STAGE OF ITS LIFE CYCLE AS A TOOL OF INCREASING ITS VALUE FOR SHAREHOLDERS

Summary

The article deals with determination of the causes of declining effectiveness of commercial enterprises and their functioning. The authors investigated a real example of such an enterprise. Using the methodology of examining financial ratios, taking into account inflation, economic conditions are disclosed. The conclusion is made that Ukrainian entrepreneurship, belonging to small business, develops differently. Its development is characterized by the fact that business practice is advanced with respect to the legal regulation of emerging processes. Mentioned Ukrainian entrepreneurship tends to develop on the European experience. Changes in the market and emergence of participants, which use fundamentally new technology in their activities, really make an enterprise competitive at any stage of life cycle.

Keywords: commercial enterprise, enterprise life cycle, capital structure, inflation, financial ratios.

УДК 338.3:336.64

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Фартушний І.Д., Колбасюк Ю.О.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Проведено дослідження фінансового стану підприємства спираючись на поняття «фінансової стійкості». Розвинуто методичний підхід оцінки та прогнозування фінансової стійкості підприємства. Даний підхід побудовано з використанням результуючого показника і періодичних функцій. Джерела циклічної поведінки підприємства визначено на підставі дослідження кон'юнктури ринку споживачів продукції та загального стану національної економіки. Це дозволить здійснити моніторинг тенденції розвитку підприємства.

Ключові слова: фінансова стійкість, результуючий показник, платоспроможність, ліквідність, система показників, періодичний тренд, прогнозування.

Постановка проблеми. В процесі свого функціонування головним завданням для кожного підприємства є збереження стійкості свого становища та управління розвитком. В умовах не стаціонарності зовнішнього середовища та виникнення кризових явищ у світовій економіці дане завдання набуває все більшої актуальності.

Головною складовою фінансового стану підприємства та його стійкості в цілому, безумовно, є його фінансова стійкість. Аналіз фінансової стійкості підприємства дозволяє оцінити здатність підприємства адаптуватися до умов зовнішнього середовища та

визначити ступінь його незалежності від зовнішніх джерел фінансування. Тому завдання полягає у дослідженні нелінійних структурних закономірностей розвитку як внутрішнього середовища підприємства, так і кон'юнктури ринку його споживачів продукції та національної економіки загалом. Використання сучасних підходів та удосконалення існуючих методів оцінки і прогнозування ФС підприємства для досягнення цієї мети набуває все більшої актуальності.

Під час моделювання динаміки фінансового стану підприємства та прогнозування фінансової стійкості важливо врахувати кон'юнктурні зміни в економіці,

які формують зовнішнє середовище підприємства та впливають на хід його розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні аспекти визначення та аналізу фінансової стійкості підприємства досліджувались зарубіжними та вітчизняними вченими, серед яких Абрютіна М.С., Грачов О.В., Донченко Т.В., Савицька Г.В., Бланк І.О., Коробов М.Я., Білик М.Д., Костирко Р.О., Філімоненко О.С. та інші.

Теоретичні аспекти дослідження фінансової стійкості підприємства ґрунтуються на результатах розробок шкіл аналізу фінансової звітності. Так представниками школи емпіричного прагматизму (Р. Фолк) виділено питання управління оборотними засобами, власним капіталом та кредиторською заборгованістю, у школі статистичного фінансового аналізу (А. Уолл) акцентовано увагу до ідентифікації коефіцієнтів бухгалтерської звітності за допомогою статистичних методів, теоретичні розробки школи мультिवаріантного аналізу (Дж. Блісс) мають за основу визначення структури зв'язку часткових показників фінансової звітності з узагальнюючими показниками ефективної діяльності, представниками школи стратегічного аспекту (Е. Альтман, У. Бівер, Р. Таффлер, Г. Тішоу, Ж. Конан, М. Голдер) надано перевагу перспективному аналізу порівняно з ретроспективним, у роботах учасників фондового ринку (Г. Фостер) використано звітність для прогнозування рівня ефективності інвестування у цінні папери [1].

Наукові праці сучасних вітчизняних та зарубіжних вчених доводять, що процес формування умов забезпечення ФС підприємства є важливою економічною проблемою, вирішення якої потребує удосконалення та розробки сучасного методичного забезпечення і застосування в процесі управління аналітичного апарату оцінки та прогнозування.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Під час моделювання фінансової стійкості підприємства основна увага приділяється внутрішнім індикаторам (показникам) стану підприємства. Ігноруються зовнішній вплив середовища та тенденції, які існують на ринку, на якому функціонує підприємство.

У даному дослідженні головну увагу буде приділено аналізу сукупності зовнішніх і внутрішніх факторів та тенденцій, які впливають на фінансову стійкість, також дослідженням у напрямку визначення циклічних ефектів, які можна виділити у тенденціях розвитку підприємства.

Мета статті. Метою дослідження є розробка алгоритмічної моделі дослідження циклічних закономірностей в процесі розвитку зовнішнього та внутрішнього середовищ підприємства, що виступає дієвим інструментом підвищення якості рішень при управлінні розвитком підприємства за умови нелінійного перебігу економічних процесів.

Для отримання результатів дослідження було використано статистичні методи дослідження та метод аналізу з використанням рядів Фур'є. Також реалізовані методи аналізу сезонних та циклічних складових в середовищі електронних таблиць.

Виклад основного матеріалу. Складний і нелінійний характер розвитку економіки України та ринку будівельних матеріалів, що є зовнішнім динамічним циклом щодо внутрішнього середовища підприємства, зумовлює коливання у поведінці підприємства.

За цих умов актуальним завданням управління розвитком підприємства є дослідження нелінійних структурних закономірностей розвитку як внутрішнього середовища підприємства, так і кон'юнктури

ринку його споживачів продукції та національної економіки загалом.

У зв'язку з цим актуальності набувають методики, які базуються на сучасних економіко-математичних моделях, що дозволяють досліджувати циклічні коливання в процесі розвитку зовнішнього та внутрішнього середовищ підприємства з метою формування управлінських впливів задля забезпечення доцільної траєкторії розвитку підприємства в майбутньому.

Дослідження сутності прикладних проблем оцінки та прогнозування ФС підприємства зумовлює постановку таких цілей:

- узагальнити теоретичні підходи до визначення поняття «фінансова стійкість підприємства», охарактеризувати фактори впливу та види ФС підприємства;

- запропонувати систему показників і метод оцінки узагальнюючого показника ФС підприємства;

- дослідити тенденції змін ФС підприємства на підставі моделювання періодичного тренда. Запропонований алгоритм прогнозування та оцінки фінансової стійкості підприємства включає в себе наступні етапи:

1. Формування інформаційної бази дослідження. Основним завданням даного етапу є визначення зовнішніх та внутрішніх тенденцій та індикаторів стану внутрішнього та зовнішнього середовища, що визначають рівень розвитку підприємства та його фінансову стійкість.

2. На даному етапі дається обґрунтування методам дослідження, які використовуються для виявлення та аналізу тенденцій в функціонуванні економічних систем, які розглядаються.

3. Виявлення циклічних й сезонних компонент у тенденціях фінансового стану підприємства, стану національної економіки та стану ринку, на якому функціонує підприємство. Також перевірка гіпотези про синхронізацію розвитку цих систем.

4. Прогностичні тенденції розвитку ринку споживачів продукції підприємства, стану національної економіки та підприємства в цілому з урахуванням циклічного перебігу процесів.

5. Інтерпретація отриманих результатів.

Для аналізу було взято підприємство виробництва будівельних матеріалів ВАТ «Будматеріали».

Етап 1. Одним із сучасних підходів до дослідження тенденцій у часі як на рівні макроекономічного розвитку, так і на рівні підприємств є монокаузальний підхід, спрямований на вибір певного показника, динаміка зміни значень якого віддзеркалює процес, що аналізується.

ВВП в розрахунку на душу населення і на одного зайнятого в виробництві є світовим макроекономічним індикатором, який визначає рівень економічного розвитку країни, тобто національної економіки. ВВП на душу населення дає уявлення про кількість товарів і послуг, що припадають в середньому на одного жителя країни, називається також «доходом на душу населення». Тому даний індикатор доцільно використовувати для дослідження розвитку народного господарства загалом.

Ринком споживачів продукції підприємства ВАТ «Будматеріали» є ринок будівельних матеріалів. Тому виникає гіпотеза про те, що індикатором, який визначає зміни в кон'юнктурі внутрішнього ринку національної економіки для підприємства ВАТ «Будматеріали» – це обсяг продукції будівництва.

Носієм інформації про фінансовий стан та розвиток підприємства ВАТ «Будматеріали» виступає часовий ряд результуючого показника, розрахованого на основі теорії нечітких множин.

У попередньому дослідженні [1] під час аналізу фінансового стану підприємства такий елемент як фінансова стійкість підприємства не був винесений окремо для детального розгляду, так як основну увагу було приділено аналізу внутрішнього середовища.

Так як поняття «стійкості» включає в себе здатність системи адаптуватись до ендогенних та екзогенних факторів, вплив зовнішнього середовища при аналізі стійкості підприємства не можливо проігнорувати.

Комплексний характер поняття ФС підприємства обумовлює необхідність обґрунтування системи критеріїв, які можна розглядати як ключові ознаки її аналізу.

Було виділено наступні групи показників: платоспроможність, структура капіталу, стан основних і оборотних засобів, оборотність і рентабельність.

З метою комплексного дослідження виділено 32 показники ФС підприємства, що в табл. 1.

Показники, одиниця виміру
Частка активної частини основних засобів, %
Коефіцієнт зносу активної частини основних засобів, %
Співвідношення суми основних засобів основної діяльності до суми основних засобів загалом станом на кінець року, %
Ступінь придатності основних засобів у межах нормативного строку служби, %
Маневреність власних оборотних засобів
Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності)
Частка оборотних коштів в активах, %
Частка власних оборотних коштів в їх загальній сумі, %
Частка власних оборотних коштів у покритті запасів, %
Частка запасів в оборотних активах, %
Коефіцієнт покриття запасів
Коефіцієнт покриття
Коефіцієнт фінансової автономії
Коефіцієнт маневреності власного капіталу
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу
Коефіцієнт структури довгострокових вкладень
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів
Коефіцієнт структури позикового капіталу
Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів
Коефіцієнт забезпечення власними засобами
Фондовіддача, грн./грн.
Оборотність коштів у розрахунках, оборотів
Оборотність запасів, оборотів
Коефіцієнт погашення дебіторської заборгованості
Оборотність власного капіталу, оборотів
Оборотність сукупного капіталу, оборотів
Коефіцієнт стійкості економічного росту
Рентабельність продукції, %
Рентабельність активів, %
Рентабельність сукупного капіталу, %
Рентабельність власного капіталу, %

Для отримання результуючого показника фінансової стійкості підприємства було використано нечітко-множинну модель [1].

Етап 2. На рис. 1, 2, 3 зображено поквартальну зміну показників, які були обрані для даного дослідження, за останні чотири роки.

Аналізуючи зображену графічно динаміку процесів, існує підґрунтя стверджувати про наявність періодичних коливань.

Проте спочатку потрібно перевірити наявність тренду в даних часових рядах. Для цього використано метод Фостера-Стюдента. Попередній аналіз часових рядів економічних показників полягає у виявленні й вилученні аномальних значень рівнів ряду і визначенні наявності тренда у вихідному ряді. Після виключення тренда з початкового ряду перевіряється гіпотеза про наявність у початковому часовому ряду сезонних коливань. Якщо коливання мають близький до періодичного характер і відбуваються протягом року, то їх зараховують до сезонних коливань.

Для визначення наявності сезонних і циклічних коливань у досліджуваному процесі можна використовувати гармонійний критерій, що ґрунтується на аналізі коефіцієнтів Фур'є [1]. Аналіз за допомогою гармонійного критерію найрезультативніший, оскільки даний критерій дозволяє виділити коливання різного періоду

Для розрахунку й аналізу сезонної та циклічної складових створено програму в середовищі електронних таблиць MS Excel. Відомо, що довільну функцію можна розкласти в нескінченний ряд Фур'є:

$$f(t) = a_j + \sum_{j=1}^n (b_j \cos \omega_j t + c_j \sin \omega_j t), \quad \omega_j = \frac{2\pi j}{T}$$

де $f(t)$ – функція тренда з періодом коливання в j місяців,

a_j – зсування тренда відносно нуля,

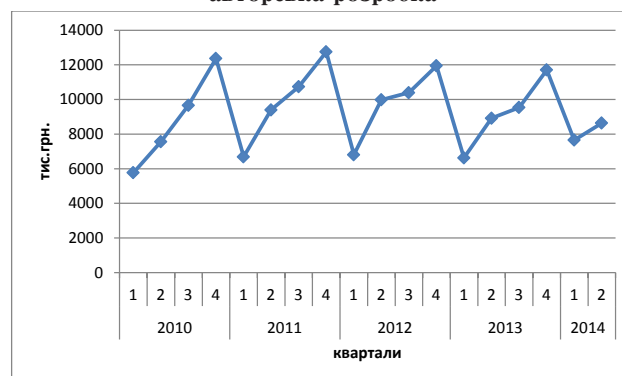
b_j – амплітуда косинусоїди,

c_j – амплітуда синусоїди

T – період тренду, який досліджується.

Рис. 1. Динаміка зміни значень результуючого показника підприємства ВАТ «Будматеріали», авторська розробка

Рис. 2. Динаміка зміни значень обсягу продукції будівництва – індикатора розвитку внутрішнього ринку споживачів продукції підприємства, авторська розробка

Рис. 3. Динаміка зміни значень ВВП на душу населення – індикатора розвитку національної економіки, авторська розробка

Етап 3. Для прогнозування фінансової стійкості було обрано адитивну модель прогнозування. На відміну від мультиплікативної моделі, яка застосовується у тих випадках, коли частка сезонної компоненти значно суттєва. Так як ми розглядаємо не сезонний процес, тому в даному випадку буде зручно використати адитивну модель для прогнозування фінансової стійкості.

Адитивну модель прогнозування можна представити у вигляді наступної формули:

$$F = T + S + E$$

де: F – прогнозоване значення;

T – тренд;

S – сезонна компонента;

E – помилка прогнозу.

Після виявлення існування трендів у кожному з досліджуваних часових рядів за допомогою методу Фостера-Ст'юдента, необхідно дослідити вид трендів, які вони в себе включають.

Для цього скористаємося загальним виглядом ряду Фур'є (формула 1) і видозмінимо його:

$$Y_j = A_j + B_j \sin\left(\frac{2\pi}{T}X - C_j\right) + D_j \sin\left(\frac{2\pi}{T}X - F_j\right)$$

Y_j – функція тренда,

A_j – зміщення тренда відносно нуля,

B_j – амплітуда синусоїди,

C_j – початкова фаза коливання синусоїди

D_j – амплітуда косинусоїди,

F_j – початкова фаза коливання косинусоїди

Проаналізуємо часовий ряд результуючого показника фінансової стійкості.

Після аналізу результуючого показника фінансової стійкості, зображено на рис. 1.

За допомогою вбудованих функцій і опції «Поиск решения» програмного середовища MS Excel знайдено параметри моделі:

$$A_j = 0,434, B_j = -0,08, C_j = 2,99,$$

$$D_j = 0,1, F_j = 1,7704$$

Коефіцієнт детермінації моделі $R^2 = 0,679151$.

Для оцінки значущості коефіцієнта детермінації обчислено його мінімальне значення, за яким можна вважати кореляцію суттєвою:

$$R_{min}^2 = \frac{t_{\alpha}^2(n-1)}{n-2+t_{\alpha}^2(n-1)} = 0,217654$$

де t_{α} – коефіцієнт Ст'юдента для довірчої ймовірності 0,95 і кількості ступенів свободи 18.

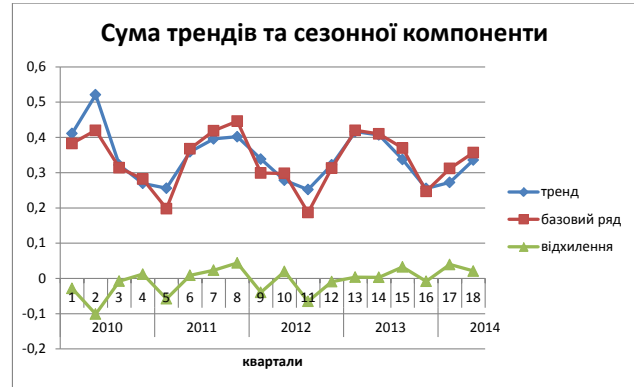
Таким чином, кореляцію заданої лінії тренда з побудованою лінією прогнозу слід визнати суттєвою. На рис. 5 зображені графіки лінії прогнозу, лінії тренда та відхилень.

За умовою припущення про нормальний закон розподілу відхилень (похибок) моделі довірчий інтервал обчислюється за формулою:

$$Y\left(1 \pm \frac{t_{\alpha}(n-1)\sigma}{\sqrt{n}}\right)$$

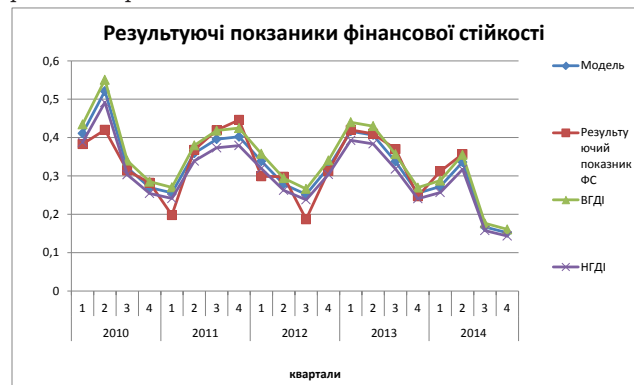
де Y – значення моделі,
 $t_{\alpha}(n-1)$ – коефіцієнт Ст'юдента,
 n – кількість спостережень,
 σ – відносне середнє квадратичне відхилення залишків моделі.

На графіку (рисунок 4) зображено суму трендів та сезонної компоненти.

Рис. 4. Сума трендів та сезонної компоненти часового ряду результуючих показників фінансової стійкості

ФС підприємства та верхня й нижня межі довірчих інтервалів.

Рис. 5. Довірчі інтервали та прогнозні значення часового ряду результуючого показника фінансової стійкості

Дослідження часового ряду, зображено на Рис. 2 – обсяг продукції будівництва було здійснено аналогічним способом.

1. Спочатку був виділений тренд з періодом у 4 квартали

$$Y_4 = A_4 + B_4 \sin\left(\frac{2\pi}{4}X - C_4\right)$$

Отримали $A_4 = 9471,345$, $B_4 = 2363,807$, $C_4 = 2,44689$.

Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,645735$ у той час, коли $R_{min}^2 = 0,217654$.

При $t_{\alpha} = 2,109816$ – коефіцієнт Ст'юдента для довірчої ймовірності 0,95 і кількості ступенів свободи 18.

Таким чином, кореляцію заданої лінії тренда з побудованою лінією прогнозу слід визнати суттєвою.

2. Під час аналізу залишків було виявлено періодичні коливання з періодом у 2 квартали.

Застосувавши рівня тренду, було отримано тренд з наступними параметрами:

$$A_2 = 0,004628 B_2 = 1375,047 C_2 = 1,719079$$

$R^2 = 0,745005 > R_{min}^2 = 0,217654$, звідси можна стверджувати про значну кореляцію базового ряду та тренду.

3. Обираючи лінію тренда, що характеризує загальну тенденцію розвитку досліджуваного явища, необхідно також розраховувати сезонну компоненту (S) і дивитися на скільки сильно сума середніх значень S відхиляється від 0. Дана величина близька до 0, то можна стверджувати, що показник дійсно має сезонну компоненту.

Далі будемо дотримуватися методу Кошечкіна-Бондаренко. У відповідності з цим методом розрахуємо «сезонну компоненту», тобто усереднені за періодами відхилення від моделі.

На графіку зображено суму трендів та сезонної компоненти. Коефіцієнт детермінації дорівнює 0,870742.

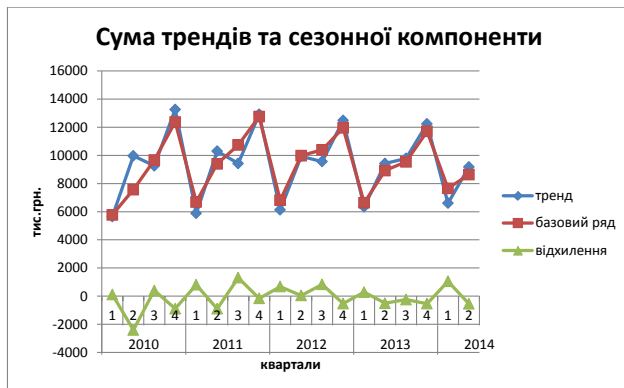

Рис. 6. Сума трендів та сезонної компоненти часового ряду обсягу продукції будівництва

4. Розрахований довірчий інтервал для довірчих ймовірностей зображений на рисунку 5, разом з прогнозованими значеннями фінансової стійкості на 3,4 квартали 2014 року.

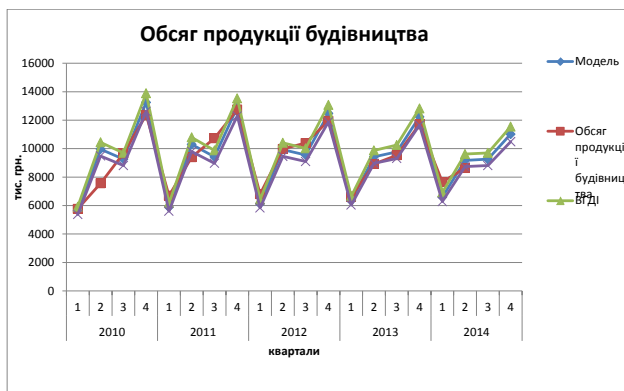

Рис. 7. Довірчі інтервали та прогнозні значення часового ряду обсягу продукції будівництва

Дослідження часового ряду з рисунку 3. Даний ряд зображує динаміку зміни ВВП на душу населення.

1. Спочатку був виділений тренд з періодом у 4 квартали з наступними значеннями: $A_4 = 7301,564$, $B_4 = 1030,598$, $C_4 = 2,26$.

Коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,3999 > R_{min}^2 = 0,218$.

Таким чином, кореляцію заданої лінії тренда з побудованою лінією прогнозу слід визнати суттєвою.

2. Так як більше не вдається виділити періодичну компоненту, виділено логарифмічний тренд, так як бачимо залишки мають тенденцію до зростання.

Застосувавши рівня тренду $y = 1063,8 \ln(x) - 2151$, було отримано $R^2 = 0,8713 > R_{min}^2 = 0,217654$.

Звідси можна стверджувати про значну кореляцію базового ряду та тренду.

3. На графіку(рис. 6) зображено суму трендів та сезонної компоненти. Коефіцієнт детермінації дорівнює 0,942437

4. Довірчий інтервал значень моделі та прогнозовані значення зображені на рисунку 7.

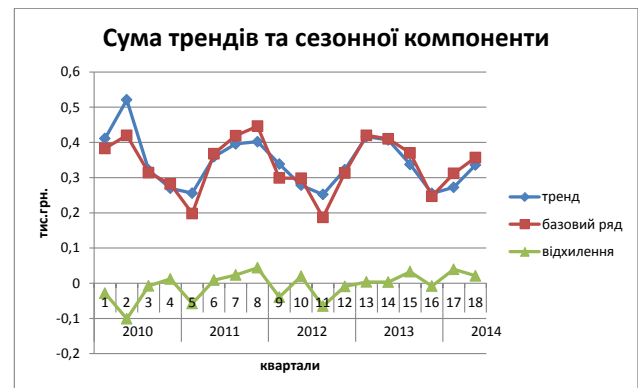

Рис. 8. Сума трендів та сезонної компоненти часового ряду ВВП на душу населення

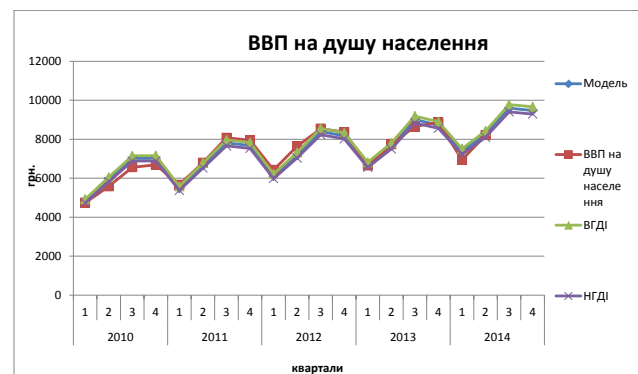

Рис. 9. Довірчі інтервали та прогнозні значення часового ряду ВВП на душу населення

Етап 4. Отримали результати прогнозування ВВП на душу населення, обсягу продукції будівництва та результуючого показника рівня розвитку підприємства ВАТ «Будматеріали» на 2 квартали.

Розраховані прогнозні значення показників стану зовнішнього середовища підприємства свідчать про спадну тенденцію розвитку в перспективі в 1–2 кв. 2014 р. та 3–4 кв. 2014 р., тобто про знаходження ринку будівництва на спадній стадії циклу розвитку в даних кварталах.

Тенденція розвитку підприємства, виходячи з прогнозу, також знаходитиметься на спадній стадії протягом 2 кварталів. 4 квартал 2014 р. буде точкою локального мінімуму (точка кризи), тоді як стан зовнішнього середовища знаходитиметься на стадії стрімкого піднесення.

Це свідчить про те, що підприємству необхідно прийняти комплекс рішень, щоб запобігти спадній тенденції розвитку за рахунок сканування своєї діяльності, пошуку інвестицій, впровадження ноу-хау, покращення якості управління тощо.

Висновки і пропозиції. Ринок на певній стадії свого розвитку породжує об'єктивну необхідність прогнозування. У той же час застосування функції прогнозування в системі управління потребує оволодіння сучасними методами обробки та аналізу інформації про стан та розвиток об'єкта прогнозування.

Основним підходом до виконання процесу прогнозування економічних систем є програмно-цільовий підхід, що ґрунтується на синтезі узагально-

ючого й часткового підходу до складання прогнозів. Прогнозні значення показника ФС підприємства доцільно аналізувати на підставі моделювання періодичних трендів.

Оцінювання, аналіз тенденції змін і прогнозування показника ФС підприємства надає змогу виявити недоліки у роботі та можливості своєчасно їх виправити і відкоригувати.

Список літератури:

1. Захарова О. Д. Теоретические аспекты определения экономической сущности понятия «региональная система» в контексте регионализации экономики / О. Д. Захарова // Экономика и управление. – 2007. – № 1. – С. 46-51.
2. Гиляровская Л. Т. Анализ и оценка финансовой устойчивости коммерческого предприятия / Л. Т. Гиляровская, А. А. Вехорева. – СПб.: Питер, 2003. – 256 с.
3. Заюкова М. С. Теорія фінансової стійкості підприємства: Монографія / М. С. Заюкова, О. В. Мороз, О. О. Мороз, Т. М. Кравченко, І. М. Кулік, Л. В. Мосійчук, І. Б. Паламар. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2004. – 155 с.
4. Хеддервик К. Финансовый и экономический анализ деятельности предприятий / Международная организация труда: Пер. с англ. Д. П. Лукичева и А. О. Лукичевой: [Под ред. Ю. Н. Воропаева. – М. Финансы и статистика, 1996. – 192 с.
5. Шеремет А. Д. Методика финансового анализа / А. Д. Шеремет, Р. С. Сайфулин, Е. В. Негашев. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 208 с.
6. Ковалев В. В. Финансовый анализ: методы и процедуры. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 560 с.
7. Кизим М. О. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: Монографія / М. О. Кизим, В. А. Забродський, В. А. Зінченко, Ю. С. Копчак. – Харків: ВД «ИНЖЕК», 2003. – 144 с.
8. Тищенко А. Н. Экономическая результативность деятельности предприятий: Монография / А. Н. Тищенко, Н. А. Кизим, Я. В. Догадайло. – Харьков: ИД «ИНЖЭК», 2005. – 144 с.
9. Ареф'єва О. В. Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи її забезпечення // Актуальні проблеми економіки, 2008. – № 8. – С. 83-90.
10. Шаблиста Л. М. Фінансова стійкість підприємства: сутність і методи оцінки // Економіка і прогнозування, 2006. – № 2. – С. 46-57.
11. Шандова Н. В. Оцінка загальної стійкості розвитку промислового підприємства // Актуальні проблеми економіки, 2006. – № 9. – С. 169-173.
12. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджені Наказом Міністерства економіки України № 14 від 19.01.2006 р. // <http://me.kmu.gov.ua>
13. Плют В. Сравнительный многомерный анализ в эконометрическом моделировании / Пер. с польск. В. В. Иванова – М.: Финансы и статистика, 1989. – 175 с.

Фартушний І.Д., Колбасюк Ю.О.

Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт»

ОЦЕНКА ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ И ПРОГНОЗИРОВАНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация

Проведено исследование финансового состояния предприятия опираясь на понятие «финансовой устойчивости». Развито методический подход оценки и прогнозирования финансовой устойчивости предприятия. Данный подход построен с использованием результирующего показателя и периодических функций. Источники циклической поведения предприятия определено на основании исследования рынка потребителей продукции и общего состояния национальной экономики. Это позволит осуществить мониторинг тенденции развития предприятия.

Ключевые слова: финансовая устойчивость, результирующий показатель, платежеспособность, ликвидность, система показателей, периодический тренд, прогнозирования.

Fartushnyi I.D., Kolbasiuk Y.O.

National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute»

ASSESSMENT OF FINANCIAL PERFORMANCE AND FORECASTING OF FINANCIAL STABILITY OF THE ENTERPRISE

Summary

The investigation of the financial condition of the company, based on the concept of «financial stability» was held. Methodical approach to assessment and forecasting of financial stability of the enterprise was developed. This approach is built using the resulting index and periodic functions. Sources of cyclic behavior of enterprise were discovered based on examination of the market of consumer products and the general state of the national economy. This allows monitoring trends in the development of the company.

Keywords: financial stability, resulting index, solvency, liquidity, system of indexes, cyclic trend, forecasting.